

9 Απριλίου 2014

Ιπποφαές: Καλλιέργεια με μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το ιπποφαές (Hipporphae), το όνομα του οποίου ετυμολογικά παραπέμπει σε φωτεινό- λαμπερό άλογο (ίππος: άλογο, φάος: λάμψη, φως), είναι ένα σπάνιο φυτό-θάμνος με εξαιρετικές ιδιότητες για τις οποίες υπάρχουν αναφορές από την αρχαιότητα, ενώ χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα ως άριστο τονωτικό. Στο παρόν αφιέρωμα εξετάζουμε την καλλιεργητική τεχνική που οδηγεί σε καλύτερες αποδόσεις.

■ Απαιτήσεις σε κλίμα-έδαφος

Ως αυτοφυές, το ιπποφαές φύεται σε ποικιλία εδαφών, ωστόσο προτιμά εδάφη ελαφρά, πλούσια σε θρεπτικά συστατικά και με σχεδόν ουδέτερη αντίδραση ($pH=6,5-7,5$). Καλύτερα αποτελέσματα παίρνουμε σε βαθιά, αμμοπηλώδη, καλά αποστραγγιζόμενα και πλούσια σε οργανική ουσία εδάφη. Σε πολύ ελαφρά, αμμώδη εδάφη δεν συγκρατούν μεγάλες ποσότητες νερού και είναι φτωχά σε θρεπτικά συστατικά, οπότε θα πρέπει να προηγείται της καλλιέργειας προσθήκη οργανικής ουσίας. Ακατάλληλα θεωρούνται τα βαριά, πηλώδη, με μεγάλη ικανότητα συγκράτησης νερού και μικρό πορώδες εδάφη και καλό θα είναι να αποφεύγονται.

Ως προς το κλίμα, είναι φυτό που αντέχει τόσο σε πολύ χαμηλές όσο και σε πολύ υψηλές θερμοκρασίες (-43 μέχρι 40°C). Η βλάστηση ξεκινά σε μέσες ημερήσιες θερμοκρασίες των 5-7°C. Η άνθηση γίνεται στους 10-15°C. Είναι φυτό ανθεκτικό στους παγετούς, ιδιαίτερα κατά τη ληθαργική περίοδο (Νοέμβριος-Δεκέμβριος), όπου μπορεί να αντέξει σε θερμοκρασίες μέχρι τους -50°C. Είναι φυτό με μεγάλες απαιτήσεις σε φως και θα πρέπει να αποφεύγεται η καλλιέργεια σε σκιερά εδάφη, ενώ σημαντικό ρόλο παίζει και ο προσανατολισμός των γραμμών φύτευσης (ιδανικός προσανατολισμός θεωρείται αυτός με κατεύθυνση βορρά-νότο).

■ Πολλαπλασιασμός

Ο πολλαπλασιασμός γίνεται εγγενώς με σπόρο ή αγενώς με μοσχεύματα, παραφυάδες ή με μικροπολλαπλασιασμό. Η χρήση σπόρων αποτελεί μια φτηνή και αρκετά αποτελεσματική μέθοδο πολλαπλασιασμού, καθώς η βλαστικότητα ανέρχεται στο 60% και υπό κατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης διατηρείται για 4-5 χρόνια. Η σπορά γίνεται την άνοιξη στην ύπαιθρο, σε μικρό βάθος (περίπου 1 εκατοστό) και απαιτούνται 5-10 ημέρες για τη βλάστηση των σπόρων, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν και την ποιότητα των σπόρων. Το μειονέκτημα του εγγενούς πολλαπλασιασμού είναι η απόκλιση των φυτών που προκύπτουν σε σχέση με τα γονεϊκά φυτά, με διαφορές που φτάνουν στο 30%.

Η χρήση μοσχευμάτων δίνει φυτά καθ'όλα όμοια με τα γονεϊκά, ενώ έχουμε είσοδο των φυτών στην παραγωγική φάση κατά 1-2 χρόνια νωρίτερα σε σχέση με τα φυτά που προκύπτουν με τον εγγενή πολλαπλασιασμό. Σε ό,τι αφορά την αναλογία και τη διάταξη των αρσενικών και θηλυκών φυτών, συστήνεται μια αναλογία που κυμαίνεται από 1:6 μέχρι 1:8, ενώ συνήθως εφαρμόζονται δυο σειρές με θηλυκά φυτά και μεσολαβεί μια σειρά, όπου υπάρχει ένα αρσενικό κάθε 50 φυτό.

■ Προετοιμασία εδάφους

Πριν την εγκατάσταση της καλλιέργειας θα πρέπει να προηγηθεί καθάρισμα από τυχόν υπολείμματα προηγούμενων καλλιεργειών, απομάκρυνση ξένων σωμάτων, καταστροφή ζιζανίων, κατεργασία με εδαφοκαλλιεργητή και προετοιμασία της εδαφοκλίνης.

■ Λίπανση

Δεν υπάρχουν πολλά στοιχεία για τη λίπανση του φυτού, ωστόσο ενδείκνυται να γίνεται προσθήκη οργανικής ουσίας με τη βασική λίπανση και τα προγράμματα επιφανειακής λίπανσης να καταρτίζονται με βάση τα αποτελέσματα αναλύσεων εδάφους και φυτικών ιστών και με βάση τα φαινολογικά χαρακτηριστικά των φυτών.

■ Άρδευση

Είναι φυτό χωρίς μεγάλες απαιτήσεις σε νερό, ωστόσο για επιτυχή καλλιέργεια θα πρέπει να εξασφαλιστούν οι απαραίτητες ποσότητες νερού, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια μετά την εγκατάσταση των νεαρών φυταρίων στον αγρό. Προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι απώλειες εδαφικού νερού από εξάτμιση, συνιστάται η κάλυψη του εδάφους στις γραμμές φύτευσης με πλαστικό. Η

εφαρμογή του νερού γίνεται συνήθως με στάγδην άρδευση ή με καταιονισμό χρησιμοποιώντας εναέρια μπεκ.

■ Κλάδεμα

Το κλάδεμα των φυτών αποσκοπεί στη δημιουργία κλάδων, στην προώθηση της ανάπτυξης και στην κατάλληλη μορφοποίηση του φυτού, που θα διευκολύνει τη συγκομιδή. Συνηθίζεται η εφαρμογή μέτριου κλαδέματος, το οποίο αυξάνει τις αποδόσεις του φυτού και παρατείνει την παραγωγική του ζωή. Η κόμη του φυτού θα πρέπει να κλαδεύεται έτσι ώστε να μην έχουμε επικαλυπτόμενους κλάδους, ενώ οι πολύ μακριοί κλάδοι θα πρέπει να κόβονται ώστε να ενισχύεται ο σχηματισμός πλευρικών βλαστών. Σαν ενήλικα φυτά θα πρέπει να κλαδεύονται έτσι ώστε να επιτρέπεται ο καλύτερος φωτισμός στο εσωτερικό της κόμης.

■ Ζιζανιοκτονία

Η καταπολέμηση των ζιζανίων είναι πολύ σημαντική στα πρώτα στάδια ανάπτυξης των νεαρών φυταρίων, καθώς ο ανταγωνισμός σε φως και θρεπτικά συστατικά μπορεί να οδηγήσει στο θάνατο των φυτών.

Γίνεται, συνήθως, με χρήση κατάλληλων χημικών σκευασμάτων, ενώ εναλλακτικά προ- τείνεται η δημιουργία χλοοτάπητα μεταξύ των γραμμών φύτευσης με τακτικό κούρεμα των ζιζανίων. Μπορεί, επίσης, να εφαρμοστεί κάλυψη του εδάφους με μαύρο πλαστικό.

■ Εχθροί-Ασθένειες

Το ιπποφάες έχει περιορισμένο αριθμό εχθρών και ασθενειών, ενώ για τη χώρα μας, δεδομένης της μικρής κλίμακας στην οποία γίνεται η καλλιέργεια, δεν υπάρχουν αρκετά δεδομένα για τους διάφορους εχθρούς και ασθένειες. Στην περίπτωση που τα φυτά προορίζονται για τη χρήση των φύλλων σε αφεψήματα ή άλλες μορφές, έχει ιδιαίτερη σημασία η καταπολέμηση εντόμων, όπως η πράσινη αφίδα και κάποια ακάρεα.

Ως προς τις ασθένειες, σοβαρά προβλήματα μπορεί να δημιουργήσουν ασθένειες εδάφους, όπως το βερτιτσίλιο, το φουσάριο ή οι τήξεις φυταρίων. Τα ποντίκια, οι αρουραίοι και άλλοι εχθροί μπορεί να δημιουργήσουν πρόβλημα με την πρόκληση ζημιών στους κορμούς και τις ρίζες των φυτών, ενώ σημαντικό πρόβλημα μπορεί να αποτελέσουν και τα πουλιά, τα οποία τρέφονται με τους καρπούς του φυτού.

■ Συγκομιδή

Η συγκομιδή των καρπών πρέπει να προγραμματίζεται με βάση την ωριμότητα, η

οποία ορίζεται στις 25 περίπου ημέρες πριν την εμφάνιση του πρώτου παγετού. Γίνεται, συνήθως, με το χέρι, με ράβδισμα (οι καρποί πέφτουν πάνω σε πανιά που έχουν απλωθεί στο έδαφος) ή με κλάδεμα των καρποφόρων κλάδων (γερμανική μέθοδος), ξεκινώντας από αργά το φθινόπωρο μέχρι νωρίς την άνοιξη.

Παρατήρηση: Το παρόν άρθρο δημοσιεύεται με τη συνεργασία της οικονομικής και αγροτικής εφημερίδας “ΠΑΡΑΓΩΓΗ” (κυκλοφορεί στα περίπτερα κάθε [Σάββατο](#)), <http://www.paragogi.net>